

Lässsatsning i Dalsland för fullföljda studier

Bakgrund

Utbildningscheferna i Dalsland har tagit till sig Det Goda Livet i Dalsland och samrått kring gemensamma satsningar för att skapa förutsättningar för en positiv utveckling av studieresultat och fullföljda studier. Att ge alla barn och ungdomar förmåga och intresse för att läsa är positivt för elevers lärande men även en demokratifråga.

Ordens makt är stor. Ett demokratiskt samhälle förutsätter medborgare som kan läsa, ta till sig information och genom berättelser förstå andra perspektiv än sitt eget. När förmågan och intresset för läsning inte vårdas skapas utanförskap.

Läslust

Läsförmågan i skolan är avgörande för hur man presterar, inte bara i svenska utan i alla ämnen

I kursplanen för svenska är det tydligt framskrivet att undervisningen ska "stimulera elevernas intresse för att läsa". Mot den bakgrunden är det bekymmersamt att exempelvis Statens Medieråds undersökning "Ungar & medier" ger bilden av att eleverna lägger allt mindre tid på läsning med stigande ålder. Läsningen blir utkonkurrerad av andra fritidsaktiviteter. Och trenden att unga läser allt mindre gäller i allra högsta grad även i skolan.

Senaste Pisaundersökningen visar också att allt fler elever upplever läsning som ett tvång. 2018 uppgav mer än hälften av svenska 15-åringar att de "bara läser om de måste"– tio år tidigare var det endast en dryg tredjedel som svarade samma sak. Den negativa utvecklingen, med en förändring på hela 17,5 procentenheter, är näst kraftigast i OECD. Av de 37 OECD-länderna är det endast Chile som uppvisar en ännu värre utveckling.

En ny rapport skriven av Mats Tegmark, Monika Vinterek och Tarja Alatalo, som forskar i pedagogiskt arbete, visar att under en tioårsperiod från 2007 till 2017 har andelen elever som läser fem sidor eller mer av sammanhängande text på papper eller skärm under en skoldag minskat från 44 till 8 procent i årskurs 6, och från 31 till 6 procent i årskurs 9. Dessutom har andelen elever som inte läser en hel sida skönlitteratur under en vanlig skoldag ökat drastiskt; från 44 till 81 procent i årskurs 6 och från 62 till 87 procent i årskurs 9.

Det finns tydliga tecken på att läsintriset varierar beroende på elevernas kön och socioekonomiska bakgrund vilket har betydelse då föräldrapåverkan i egenskap av läsande förebilder har stor betydelse.

Dalsland har många familjer med låg utbildningsbakgrund vilket medför att skolans kompensatoriska uppdrag blir prioriterat för att nå en likvärdig skola med goda möjligheter för alla elever att fullfölja sina studier och klara en gymnasiebehörighet och gymnasieexamen.

En satsning med regionala medel som lockar fler elever till läsning skulle kunna göra stor skillnad för läslusten och dessutom på sikt sätta Dalsland på kartan som det läsande landskapet. Projektet ska ses som en katalysator som igångsätter och utvecklar skolornas arbete med läslust och att nya arbetssätt och metoder ska finnas kvar i skolornas löpande ordinarie verksamhet när läsprojektet avslutats.

Förslag på lässatsning med regionala medel

Projektanställa två läsambassadörer finansierat av medel från regionen i syfte att öka elevernas läslust.

Förslag på uppdrag för läsambassadörerna:

- Vara bollplank och samarbeta med skolbibliotekarierna i Dalsland, sprida inspiration och goda idéer mellan skolbibliotekarierna i Dalsland för en ökad likvärdighet och kvalitet
- Besöka lärarkonferenser för att stötta och engagera lärare i arbetet för att utveckla en läsfrämjande undervisning som leder till en ökad läslust hos eleverna.
- Samarbeta med specialpedagoger och speciallärare för att utveckla metodval för att synliggöra och främja läsutveckling
- Verka för en ökad samverkan mellan skolbibliotekarier och lärare i arbetet att skapa bra skolbibliotek med många funktioner: som studieplats, för grupparbeten, återhämtning och socialt umgänge
- Sprida inspiration och goda idéer, forskning och kunskapsöversikter kring läsutveckling och läslust mellan skolorna i Dalsland
- Hjälpa skolorna att skapa stimulerande läsmiljöer där elever läses för och det finns tid för läsning och en mångfald av aktiva handlingar som tillsammans signalerar att läsning är prioriterat.

Utbildningschefer

Sofia Bråberg, Vänersborg
Anders Pettersson, Mellerud
Catrin Eriksson, Åmål
Anna Gunnervik, Färgelanda
Björn Lindeberg, Dals-Ed
Björn Lindeberg, Bengtsfors